

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 6 „
 Helyben hárhoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 6 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 3.

A bihari főispán szózata.

Nincs az ország egyetlenegy főispánjának sem oly nehéz helyzete, mint Biharország főispánjának.

Könnyű ezt megérteni abból, hogy ez a vármegye volt a főszéke a letűnt Tiszarendszernek. És habár a szabadelvűpárt itt is kimondta a feloszlást, de tényleg fel nem oszlott, hanem együttmaradt, mint megyei 67-es párt, megtartotta szervezetét, elnökét is és ami a legfőbb, megtartotta óriási nagy többségét a megyeyűlésen.

A városnál ugyan nem maradt meg a régi szabadelvűpárt semmiféle szervezetben, de megmaradtak a régi klikkek, amelyek sok alkalmatlanságot okoznak az új rendszer vezetőknek. Idővel, talán már egy év múlva, a községi választás után — ha így maradnak, amint reméljük, addig a politikai viszonyok — kétségkívül többé-kevésbé lesznek a városban az új rendszer hívei, de a virilisek közt azután is a megbízhatatlan elemek lesznek többségben.

Emellett a helybeli függetlenségi párt sem érett még meg egészen a kormányzó párt szerepére. Nagyon hirtelen jött ez a nagy, nem remélt változás. Sokkal könnyebb ellenzékieskedni, mint a komoly, alkotó munkában derekas részt venni,

főleg ha divergáló elemek vannak a pártban.

Végül megnehezíti a főispán helyzetét a helybeli sajtó, melynek nagyobb része még mindig — haladóparti.

Biharországnak egyenes jellemű és tettvágyó főispánja segíteni szeretne e bajokon és felhasználva azt az alkalmat, hogy a függetlenségi-párt a főispánt ért indokolatlan, tervszerű vagy inkább sportszerű támadásokkal szemben ragaszkodásáról biztosította, nyílt levelet intézett elvtársaihoz s általuk a megye és a város közönségéhez.

E levélben férfias nyíltsággal tesz vallomást politikai meggyőződéséről és megfélel ellenfelei támadására, végül pedig hasonló nyíltsággal tárgyalja a függetlenségi pártban észlelt bajokat is.

A főispán, amint ezt már állása magával hozza, a koalíció programján áll s ezért iparkodik politikájának megnyerni a függetlenségi párthoz nem tartozó polgárokat is. Helyesen teszi, őszintén kívánjuk, hogy sikere legyen, de éppen ezért figyelmeztetjük arra, hogy az ugynevezett »szabadgondolkodók« (akik csak maguknak vindikálják a »szabad« gondolkodás jogát, de másoktól megtagadni szeretnék azt) pártbontók voltak a szabadelvű pártban is, félő, hogy azok lesznek a függetlenségi pártban és a koalícióban is.

Glaczi főispán érdekes levelét egész terjedelmében adjuk a következőkben:

Tisztelt Elvtársak!

Legutóbb tartott ülésük jegyzőkönyvi kivonatát, mely nagybecsülésük és tántoríthatlan ragaszkodásukat tolmácsolta, megkaptam. Fogadják értem szívem mélyéből jövő hálás köszönetem.

Hogy önök, hozzám való ragaszkodásuknak adtak kifejezést, ezt annak tulajdonítom, hogy hazafias elveinkhez teljes lelkemből ragaszkodom, hogy pedig nagybecsülésükről biztosítanak, az viszonzása, hogy én is nagyrabecsülöm önöket önzetlen és tántoríthatlan maguktartása, hazafias érzelmük és munkájukért.

Függetlenségi és 48-as vagyok, így politikai elveimet ösmerik ennek tulajdonítom, hogy kitüntettek, bár politikai nézeteimről még nem szóltam. Erről önök előtt bizonyára nem is kell szólottam, de engedjék meg, hogy itt, szűkebb hazánkban talán jelentőséggel bírható, a politikai, társadalmi és pártkereti kérdésekben kifejtsem önök előtt nézeteimet.

Ha nézeteimet önök osztják, igaz örömmel fog eltölteni, ha azonban, nézetünk nem lenne azonos, legmélyebb sajnálatomra le kellene mondanom nekem oly becses bizalmukról.

Elmondom nézeteimet azért is, mert mint tudom, látom, hallok több felől tévesen ismertnek, véletlenül, vagy akarattal félre magyaráznak.

Boldog leszek, ha barátaim számát szaporítom nyílt őszintén szavaimmal, de meggyőződésemről nem tántorít el, utamról nem térít le, ha barátaim száma csökken is.

En nem voltam azelőtt 48-as, hanem a 67-es alapon állottam, nem osztva, de ellenézve a 67. alapon volt kormányok irányát, működését.

Csak 1905. évi január 3-án, akkor már 25 éven át vezérem, gróf Apponyi Alberttel hagytam el a 67-et és lettem 48-as, mert

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A dohányillat.

Irtá: J. H. Rosay.

— Szerelmi házasságot kötöttem kezdte elbeszélését Martial Davault. Igen, bevallom, szenvedélyesen szerettem feleségemet, sőt mondhatom, hogy a mézes hetek nálunk a rendesenél jóval hosszabb ideig tartottak. De végre is eljött az idő, midőn életem párja közömbös lett előttem. Nem, mintha talán valamelyest elhanyagoltam volna. És ha valaki kérdezné, hogy miképpen történt, bizony nem tudnék felelni, mert lassan, észrevétlenül, idővel azt tapasztaltam, hogy jól esik a régi helyeket, klubokat, társaságokat felkeresni, eleinte ritkán, később gyakrabban... mind gyakrabban. Julienne észrevette elhidegülésemet és sok mindent megtett, hogy visszahódítson magának; mint az asszonyok többsége, ő is hosszú ideig tudott volna szeretni. És hogy meggyőződött arról, hogy minden erőlködése hiábavaló, felébredt benne az asszony és beismerem, én huztam a rövidebbet.

Tetőtől talpig tisztességes asszonynak tartottam Juliennét és eme vélemény annyira gyökeret vert bennem, hogy becsületességében még álomban sem mertem volna kételkedni.

Két hónappal ezelőtt mégis nyugtalankodni kezdtem. Magaviselete megváltozott. Toilettjei kevésbé diszkrétak, illatszeresebb, áthatóbb és kék szemei mintha tüzesebbek lettek volna.

— Jó lesz résen lenni, — mondtam magamban — ez az asszony valami rosszban töri a fejét.

Bár így monologizáltam, nem tagadom, bensőm azért teljesen nyugodt volt. De Julienne állandóan eltávozott hazulról, csak későn jött vissza, járása gyors, sietős és óvatos volt; nem egyszer épen ebéd idején tért haza, sőt megtörtént, hogy azután is.

Nyugodtságom, mintha zugalódni kezdett volna. Titkon fegyelemmel kísértem Juliennét és rettenetes érzés fogott el egy este, midőn feléje hajolva, hogy a szokásos szertartásos csókot lehelyem homlokára, dus hajából dohányillatot éreztem áradni. Hiszen én nem dohányzom. Tisztában voltam rögtön a helyzettel Julienne iránti minden bizalmam dacára a gyanu irtózatosszerű érzése vett erőt rajtam. És másnap,

sőt azután is éreztem a bodros, szőke hajfürtökből a dohányillatot szétáradni.

Esztelennek kellett volna lennem, hogy még tovább is kételkedjem. Uralkodni tudtam azért magamon és másnap megbíztam egy magán-tekintet, hogy feleségemet szemmel tartsa. Néhány nappal később már kimerítő és részletes jelentést kaptam kézhez. Megtudtam, hogy feleségem naponként egy és ugyanazon órában a rue de Clignynek egyik emeletén házába tér be, hol egyedül, hol meg egy alacsony köpcös alak társaságában. Mindezek után pedig felkerestem a rendőrséget, hogy segítségével Juliennét a házasságtörés vétségében in flagranti tetten érjem.

Az ügy fejleményei simán haladtak ezután. Mikor megérkeztünk, titkos megbízottaim már jelentették, hogy a bűnösök rejtett fészkekben vannak. A kerületi biztos erőlyesen kopogtatott az ajtón és a törvénynevében való kinyitását követelte. A lakás belsejéből rövid ideig zaj hallatszott ki, majd feltártuk az ajtó és a küszöbön megjelent feleségem kalap nélkül, zavartan.

A rendőrtiszt rövidesen elmondta jövetele

Hölgyek figyelmébe! Óriási választék: kül- és belföldi szövetek, flanel és barchet, valamint egyéb ruha kelmékben, blous-selymek, diszek, fátyolok, övek, kézi táskák (ridicül). — **Hamerli Pécsi keptyűnek** eladása jótállás mellett. — **Szőrme árukban** legnagyobb raktár. — **Női ruha salon,** **Színházi fejkötők** és escharpokban különlegességek. — **Szörme árukban** legnagyobb raktár. — Mintákat kívánatra bérmentve küld: külön próba terem, **gyász ruhák 24 órán belül** készülnek. — Mintákat kívánatra bérmentve küld:

Olaszi, Fő utca. Telefon szám 232.

Czillér Imre, nagyáruháza.

megérlelődött bennünk a tudat, hogy a 67-es alapot a mult kormányok annyira tönkre tették, az oly rossz, téves irányba lett már terelve, hogy azon lehetetlenné vált hazánk javára működni.

Az 1905. évi január 3-iki nagy lépésünket akkor tettük, midőn egy téves politika hatalma tetőpontján állva, az ellenzék a 48-asokat összetörni, eltiporni, megsemmisíteni akarta és jelezte; midőn hatalmának tudatában a letörendő nemzetre hivatkozott, mert nem tudta, nem akarta látni a nemzet érdekét, jogát és akaratát.

Hogy akkor az óriási hatalommal szemben lettünk 48-asok, azzal azt hiszem eléggé igazoltuk, hogy nem önzésből, de teljes meggyőződésből, hazánk javát előmozdítandók, tettük meg nagy horderejűvé vált lépésünket.

Mi feleltem fölvel, nyugodt lélekkel állottunk a nemzet elé. A nemzet ítélte, nekünk adott igazat és elsöpörte a hatalmon lévőket. A szerencsétlen politika, mert nem volt benne teljes hazafiság, nem volt benne sértetlen népjog, nem volt erő és igazság, letört, megsemmisült.

Sajnos és talán épen a letört rendszer hiányai miatt, utánna ármány és csellel, rosszabb és hazafiatlan, nemzetellenes, önző, minden törvényt, jogot, magyarságot lábba tipró hatalom vágyából egész osztályokat félrevezető, a nemzetnek ezer és ezer erkölcsi és anyagi károkat okozó kormány ragadta magához a hatalmat, de szilárd, hazafias munkatartása folytán, az isteni gondviselés, dicső királyunk alkotmánytisztelete, és esküjéhez való vallásos hűsége megmentette Hazánk alkotmányát, önrendelkezését.

Ennek megtörténte után a nemzet még impozánsabban szentesítette munkánkat, hazafias küzdelmünket. Most a királyi kegy és bizalom a nemzet bizalmával egyesülten kétszeres kötelességet rótt reánk és mi teljes erőnkkel dolgozunk, hogy kötelességünknek megfelelhessünk.

Ezen nehéz, de magaslatos helyzetünkben, nekem, a nagy munka egyik kis részemének, véghetetlen jól esett bizalmuk, kitüntetésük, midőn politikai ellenfeleink, kik a nemzet második itélete elől elrejtöztek, igaztalanul, jogtalanul, sőt durván támadnak engem és bennem a nemzet és király által elfogadott irányt.

A támadókkal szemben egy megjegyzésem

célját és engem nyugodtságra, higgadságra intett. Julienne méltatlankodva hangoztatta ártatlanságát. Megvallom, lázas kíváncsisággal tekintettem körül a kis szobácskában, hogy a büntársat megpillantsam.

— On nincs egyedül — mondta mosolyogva a rendőrtisztviselő.

Julienne vállat vont, míg én berontottam a szomszédos szobába. A rendőrtiszt, hogy esetleges heveskedésemet megakadályozza, gyorsan nyomon követett.

A szoba sötét volt, az ablakok betéve s a függönyök lebecsátva. Az ablak mellett meghúzódva egy sötét alakot pillantottunk meg.

— Nyomorult — ordítottam rá, magamon kívül, vak dühömben.

— Nyugalom! — csitított a biztos, s megragadta karomat.

A kiséretűnkken levő lakatos kinyitotta az egyik ablakot és felhuzta a függönyöket most már kivehettük a férfi egész alakját, de fejét következetesen elfödte. Tényleg úgy amint jelentették nekem, kicsiny termetű volt. Egyszerű ruházata, nagy bur kalapja volt, cigarettázott.

— Mit csinál ön itt? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

van, s ez az: »Bocsássad meg nekik Istenem. Ők nem tudják, hogy mit cselekszenek«, mert csak azért támadhatnak, hogy mindenben magyarrá kívánok lenni és magyarrá szeretnék lenni minden szépet, nemeset. Vagy talán azért támadnak, mert én is sokszor támadtam őket? De hisz én azért támadtam, mert — bár nem kételkedtem hazafiságuk és becsületességükben, — nem tartottam politikájukat eléggé magyaroknak és mert én többet kívántam Hazám magyarsága és függetlensége érdekében, mint ők.

Eppen ez okból az ő támadásukat és támadásuk nangját nem értem és nem bírom öntudatos dolognak elfogadni és ha annak elfogadnám, úgy rossz akaratú, hazafiatlan dolognak kellene bélyegeznem. Nem egyszer, de igen sokszor, midőn mint ellenzéki támadtam a régiéket, azt mondták, lelkünkben, szívünkben is veletek vagyunk, mi is azt kérjük Isten-től, amit ti hirdettek, amiért ti küzdötök, de nem tartjuk kivihetőnek, mert a korona nem enged, mert a korona veletek szóba sem áll.

Ezen tévhit hirdetését, ezen alkotmányos királyunkat mélyen sértő feltevését, ezt a politikai kishitűséget nem tudtam soha megérteni, elhinni, de vele szemben hallgatnunk kellett, míg az ellenkezőjéről meg nem győződhattunk; de most midőn látjuk, tudjuk, hogy alkotmányos, jóságos királyunk a függetlenségekkel nemcsak szóba áll, de azokat bizalmasaivá, tanácsadóivá teszi, midőn ha lassacskán is, de sorban lehullanak, megsemmisülnek a korona és nemzet között hirdett válaszfalak, nem tudom megérteni, hogy a régiéket bennünket függetlenségeket, a magyarságért, a függetlenségért küzdőket gátoljanak, ócsároljanak, szerintem ezt önzetlen igaz magyar ember nem teheti, ha csak a hatalom elvesztése eszűktől és minden magyar hazafiságuktól nem fosztotta meg.

Megengedem, hogy van még, aki nem bízik a nemzet vagy a mi erőnkben és ezért nem áll mellénk, hanem félrehúzódik, de hogy magyar ember utunkba gátat, lábunknak gáncsot vethessen, ezt nem értem, nem hiszem, ezt természetellenesnek tartom.

Mikor a régiékek ellenzéke, ellenfele, de sohasem elvakult ellensége voltam, akkor is mindenkor a legnagyobb jóhiszeműséggel tiszteletben tartottam mindenkinek politikai meggyőződését és ha elítéltem az ő politikájuk utját, irányát, sohasem tagadtam meg tőlük a becsületes hazafiságot, ezért én a mostani

— Ezt nekem kellene önöktől kérdeznem, — felelte a második félhangosan. — Mindazonáltal a válaszok kérdésre: Cigarettafőzők.

— És kicsoda ön?

— Azt teljesen az önök elmésségére bízom, hogy kitalálják, — kiállt a büntárs és éles hangon és — nevetésbe tört ki.

Izgatottságom a végtelékig felcsigázva e szemtelen nevetésen, rárohantam az alakra, aki elugrott előlem, folytonosan nevetve. A rendőrtisztviselő belém kapaszkodott, hogy visszatartson; de sovány, vézna embee volt, míg én erős, termetes és nem került nagy megerőltetésembe, hogy lerázam, őt magamról. Őrült hajsza kezdődött most a szobában. Bár nem volt olyan gyors, mint én, de sokkal ügyesebb és fürgén siklott el előttem, hol a karom alatt, hol az asztal, vagy más butoradarab között.

Végre is sikerült őt egy sarokba szorítanom. Ekkor gunyos nevetése csak fokozódott és hirtelen lerántotta nagy széles kalapját fejéről.

Csattanós színházi jelenet következett. Előttem állt Julienne nagynénje, egy bizarr, excentrikus, de mindenekfelett tiszteletre méltó teremtes és én . . . tátott szájjal, talán a váratlan meglepetéstől, egyetlen szót sem értet-

támadásukat igaztalan és méltánytalanságuk miatt nem látom, nem hallom, azokhoz le nem süllyedek, hanem nyugodt lelkiismerettel haladok becsületes, egyenes, hazafias utamon, melyen lehet, hogy tévedek, de melyen a gyanu és rágalom porát a szél szemembe nem kavarhatja.

Sokak szerint elvtelenség, politikai éretlenség lenne, ha a 67-esek hozzánk 48-asokhoz csatlakoznának. Ez igazán téves nézés, téves szó, mert hazánk, magyarságunknak több jogot követelni, mint követeltünk, nem következtelenség, nem éretlenség, hanem hazafias kötelesség és a viszonyok fejlődésének megértése, ösmerete, főleg, ha tudjuk már, hogy az a fentebb említett alkotmányellenes királysértő feltevés, egy minden alapot nélkülöző dajkamésének bizonyult és nem használható eszközül továbbra is egy párt hatalmi vágyának.

Megszóllásképen mondják reánk, hogy a híres 48-asok 67-es alapon kormányoznak. Edes Istenem, hát 67-ben sutba dobták a 48-iki vagy az azelőtti törvényeket? Hát szabad vagy lehetséges lenne, hogy most minden törvényt széttejjünk, egy pillanat alatt hatályon kívül helyezzünk csak azért, mert a 67-esek csinálták? Nem az e a kötelességünk, hogy megalakított szentesített törvényeinkre támaszkodva, azokból kiindulva fejlesszük, javítsuk törvényeinket, helyzetünket, erősítsük minden téren magyarságunkat és önállóságunkat?

A hatalomra jutás nem homályosítja el sem agyunkat, sem köteles érzetünket, mert nem a rombolásban, de az alkotásban találjuk hazafias teendőnket.

Magát szilárd függetlenségének való mostanában nem egyszer nyugtalankodik azzal, hogy ő félti a 48-at, mert vezéreink 67-esekkel vannak együtt, mert nem törnek össze mindent, ami 67-es. És bámulatos, hogy ugyanezen aggályt nem egyszer fejezik ki a régiékek szócsöve.

No hát kedves Elvtársaim, ne féltse senki pártunkat, mert függetlenségi vezéreink megfogják óvni, védeni dicső zászlónkat és a 67-en álló koalíciós vezérek sokkal jobban szeretik Hazánkat, semhogy diszcreditálni, lerontani akarnák a függetlenségi eszméket és azok eddigi győzelmeit. Vigyázzatok Elvtársak, ne üljetek fel a régiékek aggódásának; ha ők igazán félték a 48-at, úgy velünk és nem ellenünk harcolnának.

Azt hiszem, hogy csak az nem látja, nem

tem az egészből. A rendőrtiszt is szeretett volna az öreg asszonnyal együtt jót nevetni. Nem maradt egyéb hátra, mint bocsánatot kérni a rendőrtisztviselőtől, mint hivatalos személytől, ki ezután már kedélyesen fogta fel a dolgot és a lakatot kifizettem.

Amint azután magamra maradtam a két nővel, az izgatottság és zavar szótlanná tett. A néni gunyosan mért végig tekintetével. Julienne, amint reám nézett, szemében annyi bájt, annyi odaadó gyöngédséget láttam visszatükröződni, hogy ellenálhatatlan vágyat éreztem, őt karjaimba zárnai.

— De végre is — szóltam remegve — tulajdonképpen minek is jöttek ide?

— Hogy téged visszatérítsünk a — feleséged mellé — kiállt a néni. — Es ha okos ember vagy, úgy nem fogod a jövőre elhanyagolni ezt a csodálatos asszonyt . . .

A lecke fényesen bevált. Odaadó, hű gyöngédséget érzek feleségem iránt, mely — úgy hiszem — nem is fog többé megszűnni . . .

Franciából fordította:

Herczeg Dezső.

Eigner Ede és Társa

különlegességek áruháza

== Nagyváradi, Bémer-tér. ==

Kobrak cipők

egyedüli raktára!

Nagy választék női-férfi- és gyermek cipőkben a legelegánsabb és legjobb kivitelben.

Szolid kiszolgálás!

1752.

Szabott árak!

Vidéki és helybeli telefon 695 szám.

tudja, akit elfogultság vagy önzés vezet, miszerint a koalíós kormánynak, melyben alkotmányunk és népjogaink megerősítésére, egy az eddiginél tisztább és magyarabb irány fejlesztésére a 67-esek egyesültek a 48-asokkal, oly magasztos és minden párt politikától ment feladata van, hogy azt minden önzetlen magyar embernek tisztességes hang, mód és modorban ellenőrizve támogatni kötelessége.

Ép ezért mi függetlenségiük örömmel fogadjunk minden önzetlen hazafias embert, ki a mi sorainkba akar állani, vagy tartozzék a koalíció bármely árnyalatához. A régi szabadelvű párt megszűnt, megsemmisült, tehát nem fogadhatuuk el senkitől, hogy ahhoz tartozik.

Legyünk tisztában azzal, hogy akik nem velünk vannak, azok vagy az elveszett hatalmakat siratják, vagy személyi kultusnak bódolnak, vagy pedig a darabantok, nemzetiségek vagy a téves alapon álló szociálistákhoz tartoznak. Mindezekről óvakodjunk tisztelt barátaink és maradjunk meg a függetlenségipárt elvei mellett, mert szebb programot, mint az egyenlőség, testvériség, szabadság nem adhat, nem valósíthat meg senki sem.

A demokraták és szociálisták támadják a koalíciót, mert szerintük az osztályérdeket szolgál. Ezt ne vegyük zokon, ezt se ítéljük el, de nézet és meggyőződésüket tiszteletben részesítve, figyelmeztessük őket, hogy midőn azt hirdetik, ők nem osztályérdeket szolgálják-e, nem-e osztályok ellen szítanak-e?

Ezekkel szemben is törvényes, igazságos tetteinkkel hirdessük elveinket, melyek az ő érdekeiket is a legjobban, legigazságosabban képviselik.

Fel kell hívnom tisztelt elvtársaim figyelmét arra is, hogy óvakodjunk azon sajnosan tapasztalható elszigetelés, kettéválasztástól, mely a társadalomban mindjobban erősödni látszik. Minden lépten-nyomon találkozunk azzal, hogy egyes katolikusok irtóznak, félnek mindentől, amit ha még oly szép és nemes eszme is, protestáns, zsidó, szabadgondolkodó szabadság-üves, kezdeményez, vagy alkot, és épen úgy viszont ezek is rögtön veszedelmes ultramontanizmust, klerikalizmust látnak mindenben legyen az a legtisztább hazafiság, legnemesebb, jótékonyaság, művészet, vagy bármi más, ha annak bölcsőjénél egy reverenda, vagy egy vallásos buzgó katolikus ember látható. Igen kérem önöket a vallást hitünk szerint otthonunkban és templomunkban tartsuk és hirdessük, de kint csak vallásunkból erőt merítve, embertársaink, felebarátainkkal a közjó, a nemes célok imádott Hazánk javára karöltve, egymást nem bántva, egymástól nem félve dolgozzunk.

Tisztelt elvtársak! Szólítsuk, vonzunk magunkhoz a más pártbelieket, senkitől ne tagadjuk meg, míg meg nem győződünk róla, a hazafiságot, de nyujtsuk minden esetre kellő óvatossággal baráti jobbunkat és hívjuk őket Isten és haza nevében zászlónk alá, mondjuk meg, talán megértik, hogy: »It az idő, most, vagy soha.«

Egyszóval kedves elvtársaim, legyen szavunk, munkánk, magaviseletünk olyan, hogy a hazaszeretet, magyarságunk és embertársaink között minden jogtalan különbségeket kizáró becsülésünk hozzánk vonzzon, barát és elvtársunkká tegyen minden igaz becsületes magyar honpolgárt, és ne csak szavunk, de tetteink is az egyenlőség testvériség és szabadságban való tiszta honszeretet és önzetlen hazafiság legyen.

Nagyvárad 1906 október 31.

Hazafiu üdvözléssel:

Glac Antal

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 3.

Elnök: *Rakovszky* István.
A kormány részéről jelen vannak: *Wekerle* Sándor, *Fekelfalussy* Lajos, *Josipovics* Géza, *Zichy* Aladár gróf, *Kossuth* Ferenc, *Darányi* Ignác.

Elnök az ülést megnyitja, hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Jegyzőkönyv olvasása közben érkezik *Thaly* Kálmán, akit a Ház lelkesen megéljenez.

Elnök bejelenti *Ottó* főherceg halálát és javasolja, hogy a Ház jegyzőkönyvileg adjon kifejezést részvétének. A Ház hozzájárul.

Elnök jelenti, hogy a Ház a Rákóczi ünnepen résztvett és javasolja, hogy nyilvánítsa a Ház *Thaly* Kálmánnak fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönetét. A Ház zajos éljenzéssel hozzájárul.

Elnök bemutatja a miniszterelnök átiratát, amely jelenti, hogy a király *Goluchowskyt* és *Pitreichot* állásaitól felmentette és külügyminiszterre *Aehrenthal* bárót, hadügyminiszterre pedig *Schönaich* Ferencet nevezte ki. Bemutatja a beérkezett kérvényeket.

Az interpellációs könyvbe *Kovács* Ernő a szerbek orsovai sérelme ügyében, *Vázsonyi* Vilmos pedig az állítólagos ujonclétszámemelés dolgában jegyzett be interpellációt.

Mentelmi ügyek.

Kálosi József: A mentelmi bizottság nevében az eddig elintézett mentelmi ügyekben referál *Zanella* Rikárdot, akit párbaj és becsület-sértés miatt kér ki a fiúmei főügyész, nem adták ki, mert a megkeresés olasz nyelvű volt.

Sümegei Vilmost párviadal vétsége miatt kérték ki a bíróságok. Kiadják. Ugyancsak *Sümegei* Vilmosnak *Mérő* Jánossal van becsületbeli ügye.

Hódy Gyula: Azzal a hazaárulóval?

Kálosi József: A főváros igazoló bizottságának ülésén *Sümegei* Mérőnek szemére lobbantotta, hogy a darabantorszak idején kormánybiztosságot vállalt s felszólította, hogy ilyen hazaáruló takarodjék ki az elnöki székből.

Mérő Sümegeit rágalmozás címén feljelentette. A bizottság ezt a feljelentést politikai zaklatásnak minősíti és Sümegeit nem adja ki. (Helyeslés.)

Nagy Mór: Sümegei helyesen cselekedett. Ilyen gazemberekkel így kell eljárni.

Az elnök: Ez a szó »gazember«, nem parlamentáris kifejezés.

Hoch János: De igaz!

Az elnök: A Ház kimondja, hogy Sümegei mentelmi jogát nem függesztik fel.

Várady Károly a fonyódi állomáson pofonokat ígért egy vasuti őrnök. Zaklatás címén nem adják ki a harcias képviselőt. Eötvös Károly egyik napilapba cikket írt, amelyben *Rudnay* főkapitányról és *Bérczi* rendőrtanácsosról igen kemény kritikát mondott, melyét az ügyészség eljárást indított.

Bródy Ernő: Kijelenti, hogy ő nem hajlandó kiadni Eötvöst és tiltakozik az ellen, hogy a királyi ügyész azon a címen indított eljárást, mert tudomása szerint valótlank Eötvös állításai. Ki volt az ügyész?

Kálosi József: Geguss Gusztáv. (Nagy derűtség. Felkiáltások: Az egynapos miniszter?)

Az elnök: A Ház Eötvös Károly mentelmi jogát nem függeszti fel. (Helyeslés.)

A párbaj ellen.

Giegswein Sándor előadó: A kérvényi bizottság nevében referál a mai letárgyalt kérvényekről, Győr városnak a párbaj ellen beadott kérvényéről.

Moskovitz Iván szólalt fel. A párbajintézmény eltörlése a bűntények szaporodására vezet. Birói gyakorlatából tudja, mit jelentene a párbajintézményének eltörlése. Ha a párbajt megszüntetik, a legvadabb és legdurvább állapotok következnek be. Mikor *Hencz* Károly leszurta *Keglevich* Istvánt, ugyanekkor ő mint vizsgálóbíró jelen volt olyan párbajnál, ahol csak a támadónak volt revolvere, míg a haldokló megtámadottnál csak bicska volt. A párbajban nem a régi kor egyik maradványát látja, hanem éppen ellenkezőleg, a civilizáció megnyilvánulását, mert módot ad az ellentelkeknek, hogy egyenlő fegyverrel álljanak egymással szemben. (Zaj.)

Vázsonyi Vilmos: Az iskolákban a torna mellett tanítsák a vívást és a lövést, oktassák ki a magyar népet a párbajozásra, ha fenn akarják tartani a párbajt. Mert így, ahogy ez most van, a legnagyobb igazságtalanság. A jelesen érett fiatal embert az életben leszurja az, aki ugyan nem tanult semmit, de megtanult verekedni. A becsületet csak az ember magaveheti el magától, de sértegetéssel semmiféle himpellér nem árthat annak. Anglia csak civilizált állam, de ott nincs párbaj. A párbaj ellen beadott kérvények mellett foglal állást.

Moskovitz Iván: Félremagyarázott szavait magyarázta. Ő nem izgat a párbajra, csak annak teljes lehetetlenné tétele ellen foglal állást.

A Ház ezután elhatározta, hogy a párbaj ellen beadott kérvényeket pártolólóg adja ki az igazságügyminiszternek.

A sztrájk törvény.

Győr és Zala megye a sztrájk törvény alkotása érdekében küldött fölratot. A bizottság javaslata szerint a kérvényeknek a sztrájk terrorizmusa ellen irányuló része pártolólóg a kormány figyelmébe ajánlatik.

Mezőfy Vilmos nem pártolja a fölratot. Az államnak nincsen joga beleszólni a sztrájkba.

Polónyi Géza igazságügyi miniszter a legnagyobb és legfontosabb problémának a tröszt, a kartel és a sztrájk kérdéseket tartja. Aki a sztrájk törvény alatt azt érti, hogy e törvény kiszolgáltatná a munkásokat a munkaadóknak, az tévedésben van. Azt nem akarja senki. A sztrájk törvény arra való, hogy az üzletszerű sztrájkcsinálók működését lehetetlenné tegye s minden erőszakoskodást megakadályozzon.

A vasuti sztrájk és az arató sztrájk ellen védekezni kell. Most arra izgatnak, hogy ne kössenek aratási szerződéseket. A gazdák most más unnan szerződhetnek munkásokat s az otthonvalók nem tudják, hogy Bokányitól majd hiába kérnek kenyeret, mert tőle legfeljebb előfizetési felhívást kapnak.

A szervezett propaganda a maga üzleteiért csinálja a sztrájkot. A sztrájkolók legnagyobb része csak a terrorizmusért tagadja meg a munkát. Magyarország nagyon szegény ahhoz, hogy a sztrájkok okozta kárt elviselhesse. Mindenkinek joga van megtagadni a munkát, de ha ez fölmondás nélkül és tömegesen történik, ebben megvan a zsarolás jellege. A vilamos vasuti alkalmazottak nem tisztelték meg a Rákóczi ünnepet sem. Az ilyen dolgokat egy nemzeti törvényhozás nem törheti. Az államot és annak minden intézményét a kormány mindig védelmezni fogja. (Zajos éljenzés.)

Tolnay Lajos emlékezteti a Házat a gázgyári sztrájkra, a melynél bérmozgalomról szó se volt, hanem azt akarták elérni, hogy a

Üzlet áthelyezés és megnyitás!

Tisztelettel hozom nagybecsült vevőim és az uri közönség szives tudomására, hogy jó hírnévnek örvendő **szabó üzletemet** angol mintára berendezve az Orsolya-szüzek ujonnan épült **Fő-utcai palotájába** helyeztem át. Üzletem áthelyezésével az uri közönség kényelmére kívánok szolgálni, amennyiben eredeti **angol szabász rendszerem**, jó izlésem és elismert szaktudásom által az uri közönség részéről oly nagy mérvű támogatásban részesültem, hogy üzletem kibővítése mulhatatlanul szükségessé vált. Amidőn ezt az uri közönség b. tudomására hozom, bátorodom b. figyelmébe ajánlani, hogy **valódi angol és skót** szövet különlegességekből a legnagyobb raktárt tartok.

A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve vagyok, Tisztelettel

Ifj. Erdős Albert uriszabó, Nagyvárad.

sztrájkolók állapítsák meg, kit alkalmazhasson a gyár. Nem bizonyítvány-e ez az eset a sztrájk törvény szükségességéről? Az ilyen terrorizmust egyetlen állam sem tűrheti meg.

Szappanos István szerint meg kell szüntetni a sztrájkcsinálók vétkes eljárását. Hiszen így, a hogy most vagyunk, a szakszervezet valóságos állam az államban. Henyélő jött-ment emberek csinálják a sztrájkot.

Ugron Gábor: Es Ostendébe mennek nyaralni.

Az elnök 10 percre felfüggeszti az ülést.

A szünet után

Nagy Emil beszél, Junktimot kell létesíteni a sztrájk törvény és a szociális reformok között.

Wekerle Sándor min. elnök szerint nincsen szükség arra, hogy a kormányt szociális reformokra biztassák, de másrészt arra sincsen joga senkinek, hogy bárminő retrograd intézkedést tételjen fel a kormánytól. Junktim nélkül lesznek szociális reformok.

A ház a kérvényi bizottság javaslatát elfogadta s a többi kérvény tárgyalását elhalasztotta.

Az interpellációk.

Kovács Ernő a belügyminisztert interpellálja. A szerbek orsovai fogadtatása azt gyanítatja, hogy az orsovai ünnep idejét azért tolták egy órával előbbre, hogy a szerbek ott ne lehessenek az ünnepen. Kérde, miért tiltották meg, hogy koszoru letételek beszédet mondjanak?

Wekerle Sándor miniszterelnök: Politikánk egyik sarkköve, hogy Szerbiával jó barátságban legyünk. Hogy nemzeti ünnepünkön a szerbek részt vettek, ezt hálával fogadjuk, de a kormánynak semminő, előző tudomása nem volt a szerbek jöveteléről, a kormány tagjai meg vannak olyan férfiak, hogy nem bujtak volna el a szerbek érkezése előtt. Az utolsó percben értesült szerbek jöveteléről, akik Szerbia nevében akartak koszortot letenni. Mivel a szerb miniszterelnök ez ellen tiltakozott, a szerbeket figyelmeztettük, hogy csak a hivatalos ünnep befejezte után tehetik le a koszortot s Szerbia nevében akkor sem szólhatnak. (Helyeslés.)

Vázsonyi Vilmos az ujonclétszám emelése ügyében interpellál az új hadügyminiszter ismeretes nyilatkozataival kapcsolatban. Mi alapon állította a miniszterelnök a pénzügyi bizottságban, hogy a létszámemelés szükségé általában ismert tény? Melyik pártnak van tudomása erről? Hiszen egyetlenegy parlamenti párt sincsen, amely ne tiltakozott volna a létszámemelés ellen. A miniszterelnök nyilatkozatából az látszik, hogy a létszámemelés elvben el van fogadva, csak az időpontot és a föltételeket kell még megállapítani. Ennek az országgyűlésnek nincs erkölcsi jogosultsága arra, hogy a katonai kérdésekkel foglalkozzék.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A katonai kérdést nem a kormány vetette föl, hanem a hírlapok és sokan gondoskodnak róla, hogy megnyugvás ne legyen. (Taps.)

Neki nem föladata, hogy a lapoknak anyagot szolgáltatson, így röviden felel. A hadügyminiszter működése nincsen ellentétben a magyar kormány működésével, annyira, hogy a szolidáris egyetértés lehetetlen volna és ez a földolog.

Ami a paktum egyes pontjainak közzétételét illeti, az egész paktum benne van az ismeretes kormány programban, amelyhez a kormány ma is ragaszkodik.

A létszámemelés szükségességét mindenki elismeri, csak az a kérdés, hogy mikor s mily föltétellel emeljék a létszámot az elkerülhetetlen szükség erejéig. Ha a föltételek meglesznek, lehet emelni a létszámot, ha t. i. megfelelő nemzeti engedmények lesznek. (Taps.)

Ha ágyu van, akkor ember is kell, mert magától az ágyu nem süll el és minél gyakrabban süll el az ágyu, annál több ember kell.

Tiltakozik az ellen, mintha ez az országgyűlés nem volna jogosítva ezt a kérdést elintézni. A korona és a nemzet egyetértésének előkészítése a kormány programjában benne van. Felsőbb politikai érdekek kívánják, hogy e kérdések megoldását ne késleltessük. (Taps.)

A baloldalon ebben csak az nem nyugszik meg, aki nem óhajtja a nemzet nyugalomát. (Zajos tetszés és taps.)

Vázsonyi Vilmos azt látja, hogy a kormány kész a létszámelést az országgyűlés elé hozni, ezt tudomásul veszi, de tudomásul veheti a nemzet is.

Az ülés háromnegyed háromkor ért véget.

Minisztertanács. Tegnap délu án minisztertanács volt, a melyen a kormány valamennyi tagja részt vett. A minisztertanács tárgya: az iparfejlesztés volt, a melyet a hétfő délutáni minisztertanácson részleteiben is tárgyalni fognak.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as párt e hó 5-én **Kossuth Ferenc** elnöke alatt ülést tart. Az ülésen a tengeri hajózás, a magyar hajókról, a mértékek ellenőrzéséről fognak tárgyalni.

Az ujonclétszám fölemelés. Jól értesült forrásból kapjuk a hírt, hogy az új hadügyminiszter a katonai létszám fölemelését óhajtja. A katonai bűnrendtartás módosításánál hajlandó a magyarok részéről felmerült igényeket teljesíteni.

A kiegyezés előkészítése. A Budapesti Tudósító jelenti: A kiegyezési szakköztségek ma délelőt a kereskedelmi miniszteriumban **Szterényi** államtitkár elnöklésével folytatták a kiegyezési anyag részleteinek tárgyalását.

Schönaich látogatásai. Budapestről jelentik: **Schönaich** közös hadügyminiszter, aki tegnap este érkezett Budapestre, ma reggel 8 órakor hadsegéde **Urbán Nándor** ezredes kíséretében **Jekelfalussy Lajos** honvédelmi minisztert látogatta meg, ahol fél óra hosszat időzött. Innen **Wekerle Sándor** miniszterelnökhöz ment, kinél rövid ideig maradt. A miniszterelnök megkérte a hadügyminisztert, hogy a képviselőházban ahol több ideje lesz, újra látogassa meg. A hadügyminiszter most a kultusz miniszteriumba ment, ahol **Apponyi Albert** gróf miniszternél tett látogatást, majd **Polónyi Géza** igazságügyminisztert látogatta meg. Tizenegy óra tájban jött **Schnaich** a képviselőházba, ahol a min. elnöki szobában **Wekerle Sándor** 11 és fél órakor fogadt. A két miniszter egy óra hosszat ténácskozott. A miniszterelnök, aki ezután küldöttséget fogadott. Csak annyit mondott a kérdezősködő újságíróknak:

— Az úrak ugyanis tudják, hogy miről beszélünk.

A hadügyminiszter ezután a Ház elnökségének tagjainál és a főrendiház elnökénél adta le névjegyét, majd a többi minisztert és az államtitkárokat látogatta meg. A hadügyminiszter nem fogadta el a miniszterelnök ebédre való meghívását, mert igen sürgős tennivalója volt, emiatt még ma este Bécsben kell lennie. A delegációra kell készülnie és a hadügyminiszteriumba egyéb dolga is van. A hadügyminiszter délután öt órakor utazik.

Uj vashidak.

Amióta az állatvásártereket Nagyvárad nyugati végére helyezték át, minderősebben előtérbe lépett a harmadik vashid építésének a kérdése.

A város fekvése már magában megkívánja, hogy a mostani két közforgalmi hidon kívül a város ezen részén is legyen egy forgalmi eszköz, amely a szemben álló, a Körös által elválasztott városrészek között a forgalmat megkönnyítse, de az állatvásárok összpontosítása a lehető legégetőbbé tette ennek a kérdésnek a megoldását, amely elől már sokáig kitérni nem lehet, különösen hogy a Főut aszfaltozása és a villamos vasut folytán a teherforgalmat teljesen ki kellett zárni a Főutcáról.

Köszeghy József v. főmérnök már megtette számításait úgy a 3-ik vashidra, mint az **Ezredévi** emléktér jelenlegi gyalog fahidja helyett szintén szükségessé vált gyalog vashid kiépítésére nézve s a terveket is elkészítette mindkét hidra.

A harmadik közforgalmu vashidat akként óhajtáná megvalósítani, hogy a jelenlegi szentlászló-téri hid disztelen felső szerkezetét helyezzék át **Széles-utca**hoz, a **Szent László-téri** hid pedig diszesebb felső szerkezetet nyerne.

A főmérnök beadványa, mely a költségekre is felvilágosítást nyújt, a következő:

Tekintetes Tanács!

Vonatkozással a tek. tanács 5500. számú határozatára, melyben a közuti vashid tervezetnek, költségvetésének elkészítésére felhivatunk, tisztelettel betérjesszük a 3-ik vashid tervezetét és költségvetését.

A 3-ik vashid helyét a **Széles-u.** végére terveztük. A városnak a szt. László-téri vashid alatt ettől a hidtól nyugatra fekvő két igen jelentékeny városrésze nélkülözi a közvetlen közti forgalomra alkalmas összeköttetést. Ennek hiányában a két városrész forgalma a Szt. László-téri közuti vashidra való kerüléssel, a **Széles-utca** végéről ma 3 kilométer hosszban bonyolítottatik le, holott a 3-ik vashidon keresztül mintegy 100 méterre volna redukálható.

Ez az állapot nagy mértékben hátrányára van a város egészséges fejlődésének, a két szomszédos, tekvésüknel fogva különösen hivattott városrészek vissza is maradtak, az őket megillető fejlődésnél. A b. püspöki felől a debrecen-fehértéplom állami közuton a vásárterekre irányuló teher forgalom, miután a **Fő-utca** belső szakaszán keresztül forgalmi okokból nem bocsájtható, a felső ugynevezett **Baross** hidra való kerüléssel a máv. vasut felvételi épületétől mintegy 4, 5 kilométer hosszú utat tesz meg, hogy a vásártérre jusson, holott az új vashid létesítése után 1, 6 kilométer uttal érhetné el a vásárteret.

A fő utcának külső szakasza s a **Sztaroveczky-u.**, különösen mióta a villamos forgalom megnyílt, alig bírja el a vásári forgalmat s a város most tapasztalt fejlődése mellett, rövid idő múlva épenséggel nem fogja meggyőzni. A vilamos vasut hálózatának is egyik tervezett, nagy, az egész város életének kiható közforgalmi vonalának létesítése is csak a 3-ik vashid kiépítésével lesz megvalósítható, tehát közforgalmi szempontból igen indokolt eme hidnak kiépítése, mert hivatva lesz az egész város közforgalmának egészséges, természetes fejlődését biztosítani.

Fontos gazdasági érdek is fűződik eme hid létesítéséhez. Az újvárosi oldalon, közvetlen a tervezett hid közelében, a hol most a faraktárak vannak: van a városnak legkisebb számítás szerint mintegy 52 ezer négyszögmeter olyan területe, mely a hid kiépítése után háztelkek gyanánt eladhatók.

A szóban levő terület bele esik a város testibe, ezért ennek beépítésével nem lesz önkényesen, céltalanul kitolva a város belterületének határa, sőt éppen ez által kapja meg természetes vonalozását. Most alig ér eme terület négyzetmétere 2 koronát, a hid kiépítése után pedig minimális számításal fog érne 5 kor. úgy hogy eme terület érték növekedése 156 ezer kor., teljes értéke 260 ezer korona lenne. Ha figyelembe vesszük még, hogy e terület beépítésével tetemes adóalapot fog nyerni a város, a 3-ik vashid létesítésével járó gazdasági haszon nyilvánvaló.

A 3-ik vashidnak 2 alternatív tervet dolgoztunk ki, az egyik terv szerint teljesen új vasszerkezetet kapna a hid, ez esetben a hidnak egy nyílása volna 70 mtr. szabad nyílás szélességgel. Eme tervezetnek előirányzott költsége 348500 korona 04 fillérben állapított meg.

A másik tervezet szerint a Szt.-László-téri vasszerkezet egy új felszerkezettel kicseréltetnék, s a régi szerkezet pedig a 3-ik vashidnál volna felhasználható, a hol úgy közforgalom, mint eröműtani szempontból megfelelne, a Szt.-László-téri vasszerkezet ugyanis teljesen nélküli az architektónikus kiképzést, a mellett a hid felé szűkülő Bémer-térről alig van áttekinthetőség a Szt.-László-térre; a nehéz, idomtalán vasszerkezet az egész környezetre rendkívül rossz benyomást tesz, úgy hogy a minden díszesebb kiképzést nélkülöző vasszerkezet nem illik bele a környező városnak mindenkor gócpontját képező városrészt modern, rohamosan fejlődő keretbe. Ez az állapot, ha most még türelmes is, de bizonyos idő múlva elő fog állani a lebontásnak feltétlen szükségessége, amikor majd nem lehet hova behelyezni a 3-ik vashidnál ellenben nem igen jöhetnek figyelembe szépiészeti szempontok.

Miután a Szt.-László-téri hidnak a hidfők között mért szabad nyílása 55 mtr., a harmadik vashidnak pedig eme mérete 70 méterben állapított meg, mely nyílás vízműtani okokból nem kissebithető, a Szt.-László-téri vasszerkezet felhasználása esetén a 3-ik vashid egy nyílással meg nem oldható. Azért 3 nyílást tervezünk:

A középső nyílást a pillérekre helyezett Szt.-László-téri vasszerkezet fedvén át, a két oldalnyílást pedig egy toldalék vasszerkezet. Eme tervezet szerint a 3-ik vashid költségei 259934 kor. 92 fillérben irányoztatnak elő; a Szt.-László-téri vashid pedig 150 ezer koronába. Eme tervezet szerinti összes költségek tehát 409934 kor. 92 fillérben állapítható meg. Bár a Szt.-László-téri vasszerkezet átszerelése esetén előálló költségek 61434 kor. 88 fillérrel meghaladják a harmadik vashidnak ama költségeit, melyek akkor állanak elő, 2-ik vashid teljesen új szerkezetet kapna, mindannak dacára mi csak az átszereléssel kombinált tervezet eltagadását javasolhatjuk, mert ezt tartjuk a fentjelzett okokból a város érdekében állónak.

Nagyvárad, 1906. nov. 3-án.

Köszeghy József
főmérnök.

Kicsihiány a vasutakon.

A keresk. kamara felterjesztése.

Az őszi idényben minden évben nagy a kocsis hiány a magyar vasutakon, de most hatványozott mérvben megbénítja a kereskedelmet a kocsis hiány soha nem tapasztalt mérvben.

A kereskedők kétségbe vannak esve, mert áruikat nem szállíthatják; az óriási gabona, fa, stb. rakományok óriási mennyiségben vannak összehalmozva.

Hogy mily óriási károsodás származik ebből, az el sem képzelhető.

Egyik hírforrásunk szerint a kocsis hiány szokatlanul nagyobb mérvét az okozza, hogy a vicinálisokat folyton építik, de a kocsikat

nem szaporítják; a m. kir. államvasutak kocsi-parkja pedig a rengeteg kiterjedésű vonalhálózatához, rémségesen szegény.

Más verzió szerint igen sok M. A. V. kocsit kikölcsönöztek külföldre, különösen Olaszországba. Az olasz vasutak majd minden állomásán csapatosan lehet látni a M. A. V. jelzésű kocsikat.

A nagyváradai kereskedelmi kamarához is sűrűn érkeznek panaszok a kocsis hiány miatt, mert a biharmegyei és nagyváradai nagykereskedők is tetemes károkat szenvednek a késedelmes szállítás miatt.

A kamara teljesen felfogva hivatását, sürgős felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy *egy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjenk.

* **Személyi hir.** Szokoly Tamás, Nagyvárad város országgyűlési képviselője Késmárcról hazatért Képviselelőnk Orsovától kezdve végig kísérte Rákóczi fejedelem és bujdosó társai tetemeinek diadalmenetét s részt vett egy a budapesti ünnepélyen, mint a kassai és késmárki temetésen.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Már a tizenegyedik hónapban vagyunk s Nagyvárad város 1907. évi költségvetését még nem tárgyalta a közgyűlés. Sőt a pénzügyi szakbizottság sem foglalkozott még a budgettel, pedig a törvény szerint még a 15 napi közszemlére is ki kell a költségvetést tenni, szóval a pénzügyi bizottságnak a közgyűlés előtt legalább 20 nappal kell tárgyalni. Erre pedig már nincsen idő, decemberre pedig nem maradhat a költségvetés, ezért a városi tanács akként segít a dolgon, hogy a költségvetést még november hónapban rendkívüli városi közgyűlés elé viszi. Így talán a fizetésrendezés kérdése is elintézhető lesz a költségvetés tárgyalásánál.

* **Királyunk az orsz. kath. tanítói árvaháznak.** Ő felsége, mint a hivatalos lap tegnapi száma közli, az Esztergomban létesítendő *Országos Katholikus Tanítói Árvaház* építési költségeire magánpénztárából 1000 koronát; a siket némák ungvári intézete részére pedig egyelőre öt év időtartamára évi 200 korona segélyt adományozott.

* **A villamos mű költségvetése.** Nagyvárad város villamos műve, alig pár évi fennállása után már teljesen begazolja azokat a vérmes reményeket, amiket hozzáfűztek. A villamos felügyelő bizottság tegnap tartott ülésén tárgyalta a villamos mű jövő évi költségvetését. E szerint a mű 1907. évi bevétele 388,000 korona, kiadása 327,000 korona, tehát a maradvány 63,000 korona; de ezen összegben nincs benne a város közvilágítása, ami ezelőtt 47000 koronába került s most teljesen ki van hagyva a villamos mű bevételeiből. Tehát még ez a 47 ezer korona is a villamos mű javára irandó. Ez eléggé igazolja, hogy Nagyvárad villamos műve különö kezekben van. Alig pár évi fennállás után Nagyvárad város villamos világa nem kerül a városi pénztárnak semmibe.

* **Ottó főherceg halála.** Bécsből jelentik: A király ma reggel a Burgba való megérkezése után, az elhunyt Ottó főherceg legidősebb fiát, Károly Ferenc József kir. főherceget külön kihallgatáson fogadta. A kapucinusok templomában levő sirböltöt a Burg szolgálái már ma reggel kezdték rendbehozni. Ottó koporsóját egyelőre a sirbolt elő csarnokában fogják elhelyezni s itt marad a végleges elhelyezésig. Az új sirboltban, melyben eddig 129 koporsó van, már nagyon szűk a hely s ezért koporsóját nem helyezhetik atyjáé mellé, hanem ideiglenesen Vilmos kir. herceg koporsója mellé kellett tenni.

* **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** A városi tisztviselők fizetésrendezése ügyében kiküldött végrehajtó bizottság tegnap este ismét értekezletet tartott Gerő Armin elnöke alatt, aki bejelentette a bizottságnak, hogy a fizetésrendezésre vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyásának megsürgetése céljából Glac Antal főispán és Rimler Károly polgármester holnap, hétfőn felutaznak a fővárosba. A tisztviselők erősen reménykednek, hogy sikerül a jövő évre a fizetésrendezés kérdését rendbehozni. Annál inkább remélik ezt, mert a polgármester olyan kijelentést tett, hogy a fizetésrendezés ügye a belügyminiszteriumban rendben van, csak a kultuszminiszteriumban még nem határoztak a tanítókat illető rész felett.

* **Matiné a tüdőbetegekért.** Ma délelőtt 11 órakor tartják meg a Kereskedelmi Csarnok dísztermében a Fekete Ferenc és Mezey Gyula kezdeményezte jogászok matinéját, melynek tiszta jövedelmét a rendezők a szegénysorsú tüdőbetegek részére Nagyváradon felállítandó rendelő intézet (dispensaire) alapja javára szánták. Mint már tegnap megírtuk, a matiné iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg. Meg is érdemlik a rendezők. Az a szép műsor, melyet egybeállítottak, továbbá a szereplők elismert tehetsége és buzgalma, de legkivált Gerő Sándor dr. szakszerű előadása méltán hívják fel az érdeklődést és kezeskednek érte, hogy a matiné műsorának minden pontja művészi élvezetet, illetve hasznos okulást fog nyujtani.

* **Panaszok az adóhivatal ellen.** Több oldalról vettünk panaszt, hogy az adóhivatalnál a kifizetés valóságos kinpad. Órák hosszáig el kell várniok a felteknek, hogy pénzökhöz jussanak. Ha az egy pénztáros kevés, állítsanak oda kettőt, de valahogyan segíteni kell a bajon.

* **A csütörtöki városi közgyűlés.** A jövő csütörtökön, november 8-án tartja Nagyvárad város törvényhatósága rendes közgyűlését, Ez alkalommal több érdekes ügy kerül szőnyegre. A szegényügy rendezésének kérdése is szerepel a tárgysorozatban, igaz, hogy csak jannyiban. miszerint egy szegényügyi bizottság kiküldését javasolja a tanács. Hadd törje az a fejét tovább a nehéz, majdnem megoldhatatlan kérdésén. Néhány társtörvényhatóság átiratát is bemutatják, részint a nemzeti izgatások ellen, amelyeket a tanács pártolólág terjeszt elő, részben pedig az alkotmány biztosíték minél szélesebb alapra fektetése érdekében, amelyre vonatkozólag javasolja a városi tanács, hogy adják ki a jogügyi szakbizottsághoz. Beterjeszti a városi tanács a nagyváradai szociálisták felebbezését, amelyben a tanács azon határozata ellen felebbeznek, hogy a tüzoltó laktanyában nem engedték meg a népgyűlés megtartását. A tanács a felebbezés elutasítását javasolja. Bizonyára lesznek a törvényhatóságban szószóli a felebbezésnek.

* **A megyei fizetésrendezés.** Biharvármegye tisztviselőinek fizetésrendezése végre hosszas, mintegy három évi várakozás után megérkezett. A rendezés szabályrendelete értelmében a fizetésrendezés 1906. évi június 1-től érvényes és így a tisztviselők 1907. jan. 1-ig esedékes többletet egy összegben kapják meg, míg január 1-től előleges havi részletekben. A miniszter a szabályrendelet leküldésekor felhívta az alispánt, hogy azoknak a tisztviselőknél kiknek a fizetése a rendezés szerint emelkedni fog, neveiket és szolgálati idejét irassa össze és hozzá küldje fel. Az alispán felülvizsgálata után az elkészített kimutatást a megyei közgyűlés elé kell terjeszteni tudomásul vétel végett. Biharvármegyében évnegyedes közgyűlés szokott lenni. A legközelebbi közgyűlés azonban december 19-én lesz megtartva, mely időtől január 1-ig tekintve azt is, hogy ebbe az időközbe esnek a karácsonyi ünnepek, amikor mindenütt munkaszünet van, oly kevés az idő, hogy az alatt a miniszteriumban nem történhetik meg a kellő intézkedés az iránt, hogy még január 1-én már az új fizetési rendszer szerint legyen a fizetés és még 30-áig kiutalható legyen az ez évről esedékes fizetési többlet. E miatt a tisztviselők csak a jövő év első, esetleg második negyedében juthatnának ugy a mostani mint a jövő évi fizetésjavításhoz. Szükséges volna tehát, hogy a vármegye már most rendkívüli közgyűlést hívjon össze, hogy a kimutatást idejében felterjeszthessék a miniszterhez. Az alispán különben mint értesülünk, rövid időn belül intézkedni fog, hogy a közgyűlés össze legyen hívva.

* **Botránys verekedés.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a Róck Szilárd-utcában véres verekedés volt. A *Nap* tegnapi számában egy büntényt leplez le, amelyért aztán egy hatalmas tömeg a délutáni órákban megrohanta a *Nap* szerkesztőségét és követelte a cikk visszavonását. A heves támadásra a *Nap* újságírói állást foglaltak s csahamar elcsattant az első pofon. Alig pár perc múlva általános verekedés színhelye lett a forgalmas utca s mire a rendőrség közbelépett, a nyomdászemélyzet szétverte a támadókat. A kezdeményezőket a rendőrség a VIII. kerületi főkapitányságra kísérte.

* **Kiss szerencsése nagy!** Köztudomású, hogy a m. kir. osztálysorsjáték tervezete a legkedvezőbb nyerési esélyeket nyújtja. Nagy nyeremények mellett számos kisebb nyeremények vannak és különösen az, hogy a fele a kibocsátott sorsjegyeknek — tehát minden második — nyer, ez az oka, hogy a nagyközönség minden rétege kipróbálja szerencsését. Ezer és ezer ember lett ily uton szegényből gazdaggá. Az új sorsjáték I. osztályának húzása november hó 23-án lesz. Tegyen szerencsekísérletet és vásároljon sorsjegyet az előnyösen ismert KISS bankházában, (Budapest, Kossuth Lajos utca 13, mert pontosan és lelkiismeretesen szolgálja ki vevőit és mert *Kiss szerencsése nagy!*

* **A villamosmű szabályrendelete.** A tapasztalatok alapján Nagyvárad város villamosművének szabályrendeletét módosítani kell. *Belányi Imre* igazgató már készített is egy módosítást, de a változott viszonyok alapján már ezen is kell módosítani. A villamosmű felügyelő bizottsága a szabályrendelet módosítás eszközésére egy négy tagú bizottságot küldött ki, dr. *Hoványi Géza*, dr. *Károly Irén*, *Aufricht Mór* és *Moskovits Mór* tagokból.

* **A szerencse otthona.** A sokat áhított, mindenki által ostromolt szerencse ezernyi szeszélye kiszámíthatatlan. Hiába üldözzük, ha nem akar közeledni felénk, míg sokszor önmagától szinte következetesen kegyeibe fogad bennünket. Talán legjobb bizonyosság erre az osztálysorsjáték. Ha például a Gaedicke A. budapesti bankház eredményeit nézzük úgy a most lefolyt sorsjátékban mint a múltban is, tapasztalhatjuk, hogy ez a bankház valóssággal

állandó otthona a szerencsének. Ugyszólván minden napra esik egy főnyeremény a Gaedicke bankházban, melynek ügyfelei a mult osztálysorsjátékban többek között a 400.000, 6000.000, háromszor a 30 000 és 20.000, a mostaniban pedig a 90.000, 50.000, 25.000 és négyzer a 15.000 koronás főnyereményeket nyerték. Ez a körülmény meg a Gaedicke bankház mindenkor pontos és gyors ügykezelése magyarázzák azt a hatalmas forgalmat, melynek e közmondásos szerencsés bankház örvend.

* **Szilágysági fajaalma,** batul, ponylik, kecskeméti pogácsa, renet, bánfikormos, kálvil és sóvári, kilóval vagy métermázsánként kapható Vizvezeték-utca 19.

* **A 7 órai záróra.** A kereskedő ifjak mozgalmat indítottak, hogy az üzleteket este 7 órakor bezárják. Ezáltal akarnak egy kis szabad időhöz jutni, mert most igen sok üzletet fél 9 és 9 órakor zárnak. A mozgalom ügyének már sikerült a kereskedők egy részét megnyerni. E tárgyban ma, vasárnap, november 4-én délelőtt 11 órakor értekezlet lesz, a melyre *Huzella Gyula*, a kamara elnöke, az összes érdekelt kereskedőket meghívta.

* **Nem jelentkezett katonasorra.** A véderőről szóló 1889. VI. t.-c. ut. I. R. 80. §-a b p. értelmében azon állítás kötelesek, akik 36-ik életévüket a f. évben töltik be és ez ideig védkötelezettségüknek eleget nem tettek, a sorozó bizottság előtti személyes megjelenésre nyilvánosan felhívandók levén: ezennel névszerint és nyilvánosan felszólítom az 1870. évben született *Rósenberg Salamon* nagyvárad-i illetőségű állítás köteles szökevényt, hogy hadkötelezettsége teljesítése céljából hivatali helyiségben (Városháza katonaugosztály) még ez év folyamán jelentkezék. Nagyvárad, 1906. november 2. *Darvassi Lajos* tanácsnok

* **Bankó sorsjegye Bankó!** Az ország minden részében el van ismerve ezen mottó, a mely a kimutatott fényes eredmény által bebizonyosodott. Az utóbbi hat hónapon belül a 600.000 koronás nagy jutalom díjon kívül a nagy főnyereményt 200.000 koronát, kétszer a 60.000, az 50.000 és 40.000 koronát, összesen tehát egy millió koronát fizetett ki fenti bankház a szerencsés vevőknek. Ezen fényes eredményt más föléjárú kimutatni nem képes. Jogosult tehát azoknak eljárása, kik sorsjegyeiket a legközelebbi I. osztályu húzásra, XIX-ik sorsjáték, **Bankó Bankházánál.** (Budapest, VI., Andrássy-út 60) beszerzik.

Dénes Béla

china-ezüst gyári rak-tára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti ujdonságok, bronz és china-ezüst disztárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legtartósabb ezüstözéssel. *Vendéglő, kávéház és szállodai berendezések.* Cirzus ezüstfém tisztító.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Vasárnap d. u. Rákóczi fia, este: A vigözvegy.

Hétfő: Mary Ann.

Kedd: Kis herceg.

Rákoczi visszatér. Dr. *Kröger* Aladár és *Belesnay* Antal melodráma iránt oly állandó nagy érdeklődés mutatkozott, hogy az igazgató ma délutánra is kitzte előadásra. A melodráma szövege kapható *Láng József* és *Sebő Imre* könyvkereskedésében.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. Dr. *Mihályi Akos* pompás folyóiratának most jelent meg a novemberi füzetje a következő tartalommal: *Erdősi Károly*: Aki most sem pihen. *Éder Kálmán*: Büntetőjogi reformkérdések. *Mihályi Akos*: A halottégetés. *Karácson Imre*: Székesfehérvár a török uralom alatt. *Kövér Ima*: *Zrinyi Ilona*. *Szemlész Ferenc*: Dalok. *Bön Aladár*: En se vagyok. Könyvismertetések és bírálatok.

EGYESÜLETEK.

Uj otthonban. A nagyvárad-i keresztény kereskedők és kereskedő ifjak egyesülete szép fejlődésnek indult. Az eddigi helyisége már szűk a tagok befogadására és kényelmére s ezért az egyesület november 1-én új helyiségbe költözött, *Áldás-utca 13. sz. alá.*

NYILTÉR.

Dr Fenyő Sándor

ügyvédi irodáját

Nagy Sándor-utca 19. sz.

Mihelyi házba

helyezte át.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy *Porjesz Herman* ur tisztviselőnk társaságunktól a mai napon megvált.

Üzletünk további vezetésével **Lukács Nándor** és **Székely Henrik** urak bizattak meg, kiknek főtörökvisük oda fog irányulni, hogy t megbízóin fokozott mérvű igényeit a jövőben minden tekintetben kielégítsék.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtunk.

Nagyvárad, 1906. november 1-én

kiváló tisztelettel

Magyar Mübutorgyár
részvénytársaság.

Dr. Demetrovits Elek

üggvéd, irodáját

Fő-utca 14. szám alá helyezte át.

MULATSÁG.

Házlestély. A Nagyvárad-i Katholikus Legényegylet folyó november hó 4-én, azaz mai vasárnap este tartja november havi házlestélyét. Nyolc óra után ráhuzza *Dula Miklós* bandája s az est együtt fogja látni Nagyvárad keresztény iparos családjait.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKIOS GYULA.

Új varroda és szabász-terem.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy üzletemet egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő gyermek- és női ruha, valamint mindennemű férfi, női és gyermek fehérnemű varrodával és szabászteremmel bővítettem ki úgy, hogy aki *Alkalmi Áruházamban* igen jutányos árért vásárolt szövet, schifon, vászon, flanel, barchet vagy bármily árucikket, gyorsan, izlésesen és *eddig még nem létezett* olcsó árban készítettem el. Az általam elvállalt darabokért felelőséget vállalok.

Miután ezen vállalatomat nem anyagi érdekből, hanem csupán a tisztelt vevőim kényelmére és kívánóságára rendeztem be, kérem próba rendeléseikkel állításom valódiságáról meggyőződni.

B. pártfogást kérve, vagyok kitünő tisztelettel, az Alkalmi Áruház tulajdonosa

SZÉKELY JENŐ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. Fröhlich-féle hentes üzlet mellett.

Helyi és vidéki telefon 633. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XIX. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizenkilencedik Sorsjáték.

125,000 sorsjegy, 62,500 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1906. nov. 22. és 23.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1906. decz. 18., 19. és 20.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1907. jan. 15., 16. és 17.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1907. március 27-től április 25.			
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 1.000,000 korona (Egy millió)			
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000				
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	A melyik esem 500 nyeremény közül utolsóknak huzatik ki, kapja a jutalmat.			
1 á	15000	1 á	20000	1 á	25000				
1 á	10000	1 á	15000	1 á	20000				
1 á	5000	1 á	10000	1 á	15000				
4 á 2000	8000	4 á 3000	12000	4 á 10000	40000				
5 á 1000	6000	6 á 2000	12000	6 á 8000	18000				
10 á 500	5000	10 á 1000	10000	10 á 2000	20000				
85 á 300	10500	20 á 500	10000	15 á 1000	15000				
115 á 100	11500	180 á 300	39000	125 á 500	67500				
8825 á 40	158000	4825 á 80	386000	5325 á 130	692250				
4000 nyer.	Korona 304000	5000 nyer.	Korona 609000	5500 nyer.	Korona 1022750			1 jut. Kor. nyer. 600000 600000	
Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1907. február 12., 13. és 14.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1907. március 5., 6. és 7.						1 á 400000 400000	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona					1 á 200000 200000	
1 á	90000	1 á	100000					1 á 100000 100000	
1 á	40000	1 á	40000					1 á 90000 90000	
1 á	25000	1 á	25000			1 á 80000 80000			
1 á	20000	1 á	20000			1 á 70000 70000			
1 á	15000	1 á	15000			1 á 60000 60000			
4 á 10000	40000	4 á 10000	40000			1 á 50000 50000			
6 á 8000	18000	6 á 3000	18000			1 á 40000 40000			
10 á 2000	20000	10 á 2000	20000			2 á 80000 60000			
15 á 1000	15000	15 á 1000	15000			2 á 25000 50000			
185 á 500	67500	185 á 500	67500			4 á 20000 80000			
5825 á 170	905250	4825 á 200	965000			8 á 15000 120000			
5500 nyeremény	Korona 1.255.750	5000 nyeremény	Korona 1.825.500			30 á 10000 300000			
						60 á 5000 300000			
						485 á 2000 870000			
						900 á 1000 900000			
						1200 á 500 600000			
						34850 á 200 6970000			
						37, 80 nyer. és jutalom. korona 11.940.000			

Az I. Osztály huzása **1906. november hó 22. és 23-án** tartatik meg. A huzások a *Magyar királyi állami ellenőrző hatóság* és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1906. évi október hó 28-án.

Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lukács László.

Hazay.

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindentéle bankügyletet, u. m. váltóköcsönt nyújt, jelzálogköcsönt ad kamatokra betétetni elfogad: könyvre, 5 % mellett és folyószámlára, valamint folyószámlaköcsönöket nyújt.

Konvertál köcsönöket előnyös kamattal b mellett, előleget nyújt érték-papirokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet helyisége Szaniszló-u. 61. sz. alatt Uri és Szaniszló-u. sarkán Grósz Sándor házában van.

Egy-két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

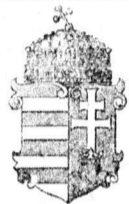
Tisztítás csak
Globusz

fém tisztító kivonat

Párizsi világkiállítás 1900 Grand Prix 1896 milleniumi kiállítás
állami nagy arany érem, Hers Concours

Telefon: 280. sz.

Alapítva: 1854.

Első Magyar Részvény-serfözde KŐBÁNYA.

Főraktár Nagyvárad és Biharvár-megye területére saját házukban Nagypiacz-tér 3. Salamon Benedek czégnél.

Hordókba és palaczkokba fejte forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. **ások, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör,** melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minőségileg jóval felülmulják. Főraktárunk a palaczk-osztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legtekéletesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.

Különösen felhívjuk a szives érdeklődők figyelmét a **legkiválóbb orvosok** által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes czimkével ellátott különleges palaczkokban hozunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem ugy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig **gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatók, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedőknél**

Góliát, maláta sör kapható: *Fanky utóda Kiss Károlynál, Kádár, János, Friedl és Jörös, Maár és Szabó, Lakatos Julia (Széchenyi-tér), Tisztviselők fogyasztási szövetkezete (Uri-utca), Reich Antal, Blaha István, Kern és Petrovics (Fő-utca).*

Kérjünk mindenütt kőbányai Részvény-sört.

Köhöges, rekedtség és hurut ellen nincs jobb
a **RETHY**-féle **cukorkánál**
Vásárlásnál azouban vigyázzunk és
határozottan **RETHY** felét kérjünk,
mivel sok hasznosítási utazata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RETHY**-felől fogadjunk el!

Benkő sorsjegye Bankó

AZ I. OSZTÁS SORSJEGYEI ÁRAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST ANDRASSY UT 60.

Sorsjegyeink Nagyváradon kaphatók:

Boross Lajos, papirkereskedő; Fürst Lipót, könyvelő; Grósz Ignác, ált. takarékpénztári hivatalnok; Kenyeres Jónás
Bástya-utca, 1. Ullman Sándor, füszerk. Baros-utca, 57.

Hogyan hívják?

Véletlenül függ sok ember boldogsága! Mindenkinek életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencsét, boldogságot megálaphatna! Talán ane mellett i o s z t á l y s o r s j e g y s z á m e g y n a g y o b b n y e r e m é n y n e l l e s z k i h u z v a m á r a l e g k ö z e l e b b i h u z á s o k o n . T e g y e n s z e r e n c s e k i s é r l e t e t a z i t t k ö z ö l t n é v s o r b a n l e v ő a s a j á t n a g y c s a l á d t a g j á n a k n e v e m e l l e t t i s z á m m a l , m e l y C S A K I S

KISS KÁROLY ÉS TÁRSA

bankházában BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 13. kapható. me

KISS szerencsése NAGY!

Abel 8391	Barnabás 71106	Eleazár 22199	Géza 79305	Johanna 89625	Lóránt 108091	Oktavia 8161	Szalvator 21070
Abrahám 13680	Bella 80099	Elemér 102748	Gida 58526	Jolán 124201	Lothar 68737	Olga 13653	Szerafin 22232
Adám 21522	Béla 73377	Eleonóra 23102	Gilbert 44738	Jónás 94220	Lőrincz 29462	Olivér 22260	Szeéna 102985
Adél 94933	Bencze 57501	Eliás 8158	Gizella 124019	Jonathán 90733	Luczia 490	Olympia 50636	Szidónia 90548
Adolár 510	Benedek 27983	Ella 100817	Gottfrid 8225	Jordán 89925	Luczián 16607	Orbán 102772	Szigfried 8199
Adolf 21357	Benjamin 80219	Elvira 21376	Guidó 39492	Józsa 8361	Ludmilla 23145	Oszkár 91332	Szilárd 14710
Adorján 107685	Benó 124263	Elza 96067	Gusztáv 108420	József 108019	Ludwig 108100	Uthelló 79328	Taksony 21514
Adrián 91314	Bernát 86327	Emánuel 87043	Gyárfás 73209	Julián 91531	Lujza 94950	Othmár 29427	Tamás 100825
Adrienne 88517	Berta 39493	Emil 90748	György 46943	Judith 94959	Lukács 89931	Ottília 16610	Taszió 64594
Agátha 91521	Bertalan 2314	Emilia 124199	Györgyike 124374	Julia 90531	Lukrécia 20564	Ottó 750	Tekla 79316
Ágost 87013	Bertold 46942	Emma 73217	Gyözö 52602	Juliska 92337	Magda 124459	Ottokár 22282	Teofil 56816
Ágoston 124033	Bertram 29435	Emőd 50632	Gyula 38885	Jusztina 102953	Magdolna 90791	Ödön 51340	Teodor 27104
Agnes 8165	Biri 82605	Endre 29434	Gyuri 78458	Jutka 96060	Malvin 88007	Orzsi 71801	Teresl 39555
Ákos 13664	Blanka 108092	Erasmus 8308	Habakuk 8369	Kajetán 90828	Manfréd 5203	Pál 39572	Teréz 51334
Aladár 21367	Bódog 73213	Erna 109469	Hajnalka 100875	Kálmán 93339	Manó 93334	Paula 124397	Terka 102167
Alajos 74987	Bogdán 51347	Ernesztin 22167	Hedvig 91329	Kamil 106161	Marcel 200851	Paulin 85674	Tibor 22244
Albán 87031	Boldizsár 37780	Ernő 34078	Heléna 92347	Karolina 91945	Márgit 22216	Pepi 37786	Tihamér 12708
Allbert 29576	Bonifác 16606	Ervin 108078	Henrik 99069	Károly 90549	Mária 73314	Péter 26330	Tinka 627
Albin 73333	Borbála 21958	Erzsébet 84231	Herman 107649	Katalin 56349	Mariska 39593	Piroska 16605	Titusz 91503
Albrecht 108101	Boriska 108043	Eszter 45599	Henrietta 90447	Katarina 92321	Márk 520	Pista 13668	Tivadar 108073
Alfonz 8252	Böske 8217	Etel 105986	Hilár 89963	Kázmér 108074	Márkus 13666	Pongrácz 78846	Timon 21393
Afréd 20074	Beatrix 21510	Eufrozina 124041	Hilda 91505	Kelemen 94931	Márta 21372	Ráchel 124109	Tódor 60084
Alice 13773	Camilia 13613	Eugénia 73332	Hubert 87533	Keresztély 79112	Martin 100478	Rafael 68004	Ulrik 44717
Amália 22973	Carolina 124467	Eva 4220	Hugó 124071	Klára 102986	Márton 99663	Regina 27179	Urbán 29161
Ambrus 108077	Czeccilia 39741	Ezsaiás 108410	Humbert 5436	Klotild 91516	Máté 86340	René 13271	Valentin 13655
Andor 51240	Czézár 26560	Fábián 21633	Ibolyka 73366	Kolozs 94942	Matild 91502	Rezső 20191	Valér 22203
András 68008	Cziril 73399	Fanni 20069	Ida 54442	Konrád 79155	Mátyás 102746	Richárd 738	Valéria 124420
Angelika 44724	Clement. 124283	Farkas 107651	Ignác 107691	Konstatin 108015	Maxim 8145	Róbert 22153	Vazul 44746
Anna 27108	Constant. 21065	Felicia 21519	Ilka 8219	Kornél 92322	Melania 22283	Rókus 107241	Venczel 29375
Antal 695	Córa 20059	Félix 8148	Illés 54723	Kornélia 96069	Melinda 16513	Róland 86336	Vendel 51350
Andor 14729	Cornélia 71813	Ferdinán 100850	Ilma 84247	Kristóf 92480	Melitta 90437	Román 39500	Verona 73330
Antónia 93338	Cristian 29580	Ferencz 93397	Ilona 73387	Krisztián 92498	Menyhért 93674	Romeo 5111	Vidor 100485
Arank 108072	Dániel 70489	Flóra 88132	Imre 124245	Krisztina 90754	Miczi 86706	Róza 100805	Viktor 90713
Arisztid 91340	Dávid 84005	Flórián 124223	Ipoly 79337	Lajos 92326	Mihály 46949	Rozália 73351	Viktoria 8153
Armand 87019	Demeter 108055	Flóris 106187	Incze 56812	László 90712	Miklós 58583	Rozina 40628	Vilma 13669
Armin 48132	Demjén 72787	Flóris 9816	Iren 74137	Laura 96070	Miksa 107652	Rózika 34077	Vilmos 93335
Arnold 102291	Dénes 67375	Fodor 82116	Irma 100843	Lázár 27178	Milán 124485	Rudolf 79125	Vincze 16881
Aron 22226	Dezső 79332	Franciska 106072	István 22156	Lea 124453	Mór 81544	Salamon 44720	Virgil 21930
Arpád 8319	Domokos 54413	Frida 50640	Iván 8322	Lehel 54745	Móricz 10500	Sámson 102781	Virginia 102873
Arthur 67690	Donáth 39490	Fridrika 79344	Ivor 124401	Lénár 8287	Mózes 22198	Samu 94988	Walter 93388
Arzén 34093	Dóra 58104	Frigyes 40643	Izabella 24794	Lenke 78310	Náci 4215	Sámuel 73324	Wilhelm 88174
Attila 84000	Dorottya 107248	Fülöp 5206	Izidor 54755	Leó 67610	Nándor 80146	Sándor 667	Wladimir 27997
Augusztá 57547	Döme 21371	Gábor 13643	Izor 107665	Leontin 54776	Nárcisz 46913	Sári 13574	Wolfram 56051
Aurél 102905	Dömötör 13654	Gábril 22266	Izsák 73338	Leonora 107650	Natália 29196	Sarolta 20653	Zachariás 39587
Aurélia 94991	Eberhard 22161	Gabriella 100890	Izsó 24800	Leopold 73391	Náthan 108066	Sebestyén 22159	Zádor 794
Balázs 89976	Edith 60083	Gáspár 93344	Jakab 8189	Lidia 5208	Nelli 99063	Simon 80867	Zoltán 102922
Bálint 79343	Ede 124453	Gebhard 88033	Janka 108194	Lina 106189	Neszi 87046	Soma 39449	Zseni 23001
Baltazár 29382	Eduárd 8396	Gedeon 96064	János 29575	Lipót 90726	Netti 102794	Stefánia 90888	Zsigmond 8368
Bandj 102819	Edwin 20059	Gellért 20554	Jenő 54712	Livia 92495	Nna 8142	Szabolcs 124378	Zsófia 90845
Barbara 22291	Elek 51337	Gertrud 13693	Joachim 106176	Lorencz 90677	Norbert 12724	Szaniszló 94915	Zsuzsanna 88117

A szíves megrendeléseket posta fordultával kérjük, hogy a kívánt szám időközben el ne adassék.

Az eddigi húzásoknál szerencsénk volt már

háromszor a jutalmat és a legnagyobb fonyereményt

600,000 koronát — 1.800,000
400,000 koronát — 400,000

Összesen 4 sorsjegyre 2.200,000 koronát vevőinknek kifizetni.

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték FŐELÁRUSÍTÓ HELYE:

Kiss Károly és Társa BUDAPEST, Kossuth-utca 13. Fióküzletek: Erzsébet-körút 22., Vác-körút 5.

A XIX. sorsjáték első osztályának húzása már nov. 22., 23-án lesz

Tessék kivágni és címünkre beküldeni.
M E G R E N D E L É S .
Kiss Károly és Társa Bankháza,
Budapest IV., Kossuth Lajos-utca 13.
Szíveskedjék nekem a XIX. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyereményjegyzéket küldeni. mellékelve bélyegeken küldöm. egyidejűleg postautalványon küldöm. kér em utánvételezni.
(A meg nem felelő módot szíveskedjék áthuzni.)

A sorsjegy árát kor. fill.
Pontos Név:
Lakhely, utca, házszám
czlm: Utolsó posta (megye)

Az I. oszt. sorsjegyek árai:
Egy nyolczad 1 K.50
Egy negyed 3 » —
Egy fél 6 » —
Egy egész 12 » —

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyult háziszere, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényénél, csúznál és meghűtéseknel, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyű és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és újszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképsz-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kártell áron kerülnek eladásra. Helyesítik a n. érd. nernet-lámpák és osmium-lámpák gyártásának 10 watt fogyasztással.

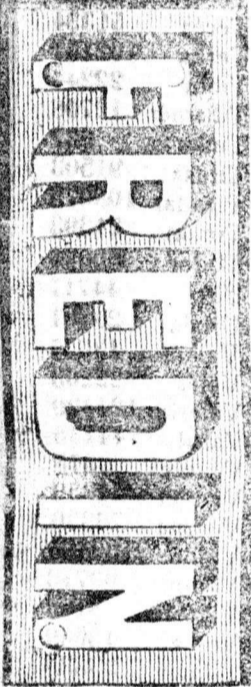
Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett
ivlmpák

kaphatók. A villamos mű javítására elvállalja
villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlmpák kezelését, hozzávált szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Kérjen csak

Selle & Kary's

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle sárga és fekete cipőnek Különösen ajánlható Boxcalf-, Oscaria Chev- és Laxnareck cipőknek.

BÉCS, X.II

Hirdetések

jutányos áron

felvétetnek

a

„TISZÁNTUL,”

kiadóhivatalában.

Ragadja meg az alkalmat!!

Ime önnek

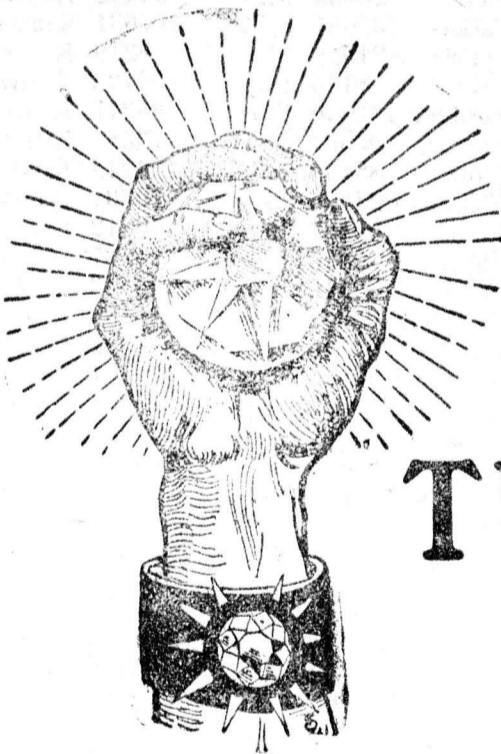
az életben legkedvezőbb pillanatot

TUDOR-gyémántokat vásárolni!

A TUDOR-féle szerződés nemcsakára lejár és mi elhatároztuk, hogy ékszereinkből egyetlen egy tárgyat sem visszünk vissza.

Legnagyobb elárusítás az ékszerészet

történetében!!!

Eladása raktári készletünknek: gyűrűk, mellék, fülbevalók, karpercek, kézelőgombok, fésűk stb. stb. pompás és ragyogó

TUDOR-

gyémántokkal kirakva minden egyes darabja :

Eredeti 8 Kor. ára volt

Most és a meddig a készlet tart

3

Korona

(foglalat nélkül együtt).

TUDOR-műgyémántok a világon a legfinomabb utánzat. TUDOR-GYÉMÁNTOK NAGYVARADON, kizárólag csak CZILLÉR IMRE, Fő-u. 5.

Kirakatában vannak kiállítva és csak ott kaphatók.

Pénz!

Olcso tőketörlesztéses kölcsonöket

10-75
évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsonöket kicserél convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szölök, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája.
Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 424

Tisztelettel értesitem a n.
é. közönséget, miszerint
a Fekete Sas alatt 54 év
óta fenálló férfi-szabó és
katonai felszerelési üzle-

temet **Fő-utca és
N.-Sándor-utca**
sarkára áthelyeztem.

Tisztelettel

AUSLANDER S.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarok ház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Ismét

Óriási szerencse Gaedickenél.

A szerencse által oly kiválóan kedvelt gyűjtődém az utóbbi két sorsjátékban annyi főnyereményhez jutott, hogy szinte szállóigévé vált ez a mondás:

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél.

Csak az

utolsó két sorsjátékban

a következő főnyereményeket fizettem ki t. vevőimnek:

A legnagyobb főnyereményt

400.000 K.-t a 19406. számra

90.000	koronát	a	3148	számra.
60.000	"	"	3952	"
50.000	"	"	64714	"
30.000	"	"	42778	"
30.000	"	"	88837	"
25.000	"	"	15900	"
20.000	"	"	88000	"
15.000	"	"	43841	"
15.000	"	"	95793	"
15.000	"	"	115220	"
15.000	"	"	121497	"
15.000	"	"	97214	"
10.000	"	"	35828	"
10.000	"	"	71772	"
10.000	"	"	42529	"

A ki egy főnyereményhez akar jutni, az játszik feltétlenül GAEDICKE szerencsegyűjtődéjében, mert eddig ott nyerték, bebizonyíthatólag, a legtöbb főnyereményt.

Az I. osztály huzása már

november hó 22. és 23-án kezdődik.

A sorsjegyek ára:

Egy egész Egy fél Egy negyed Egy nyolczad sorsjegy
12.— 6.— 3.— 1.50 korona.

Minden vevőmnek postabefizetési lapot küldök, mely által pénzküldemények postadíjmentesen utalhatók át.

Vevőköröm sorsjátékról sorsjátéokra nagyobbodik, mely körülmény fényes bizonyítéka annak, hogy gyűjtődém a lakosság minden rétegében közkedveltségnek örvend

Kisérelje meg egyszer szerencsését GAEDICKE szerencsegyűjtődéjében s Ön bizton számíthat eredményre.

GAEDICKE bankház

BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

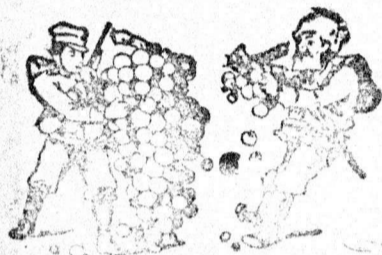
Erdő-eladás.

A nagyváradai lat. szert. fölisztelendő Káptalan tulajdonát bépező, s Bihar-megyében fekvő ábriházi 9 k. hold, nagyméhesi 35 k. hold, urszádi 13 k. hold, szászfalvi 8 k. hold és gálosbázi 23 k. hold kiterjedésű erdővágások földfeletti fatömege a f. évi november hó 20-án zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik. A megajánlandó vételárnak legalább tíz százalékat tevő bántpénzzel elátott s lepecsételt ajánlatok legkésőbb a f. évi november hó 19-én d. e. 10 óráig alulírottához benyújtandók, ugyanott az eladási feltételek megtekinthetők és aláírandók.

Kelt: Nagyvárad, (Sal Ferenc u. 4. sz.) 1906. október hó 28-án.

Papp Imre, s. k.
urad, föliszt.

Utánnyomás nem díjaztatik!

Szőlő
oltvá-
nyok.

Valamint az elmúlt években is a Küküllőmenti
ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYI TELEP
tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes 33.

Nagyküküllőmegye volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű, egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók: a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú bor, csomage-bor és különleges csomage szőlőoltványok, melyek előállítását a szőlőbirtokosok bántulatos eredményeket érnek el.
Kívánatra, képes árjegyzék számos elismerő levéllel, ingyen és bérmentve.

Spitzer Testvérek

zöldfa-utcai kereskedők (Zöldfa-sz. oda alatt)
áru raktárát egy fönyegben megvetették,
s a gyors lebonyolítás végett az árukat
poton áron, rövid idő alatt elárusították.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

HIRDETESEK

jutányos árban
felvétetnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

TÖRÖK

SZERENCSEJE

ÖRÖK.

Felülmúlhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt 27 millió koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a 2 legnagyobb nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt
a legnagyobb **400.000**

továbbá 5 a 100.000, 3 a 90.000, 3 a 80.000, 3 a 70.000
4 a 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000
15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500
koronás és egyéb nagy nyereményt.

Énnélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen náunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 19-ik új magyar osztálysorsjátékban 125.000 sorsjegyre 62.500 pénznyeremény jut

és összesen 16 millió 457.000 korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Legnagyobb nyeremény esetleg **1.000.000** korona.

továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 2 a 90.000
2 a 80.000, 2 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 3 a 40.000, 3 a 30.000, 6 a 25.000
9 a 20.000, 13 a 15.000, 44 a 10.000 és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1	eredeti sorsjegy frt.	— 75	vagy kor.	1.50	1/4	eredeti sorsjegy frt.	1.50	vagy	3 kor.
2	»	3.—	»	6.—	1/1	»	»	»	12. »

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.
Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

1. évi november hó 11-ig
bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfognak.

TÖRÖK A. ÉS T. SA

— Sürgőnyezim: —
Törökék, Budapest.

BANKHÁZA BUDAPEST.

— Sürgőnyezim: —
Törökék, Budapest

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházunk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Szervita-tér 3/a.

I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Teréz-körut 46/a.

III. fiók: Múzeum-körut 11/a.